

Латинська мова та основи медичної термінології

Підручник складено з урахуванням вимог Болонської кредитно-модульної системи. Мета його — навчити студента не лише основ латинської граматики, а й медичної термінології (анатоμο-гістологічної, фармацевтичної та клінічної). У новому виданні підручника враховано останні зміни і доповнення до міжнародних анатомічної та гістологічної, а також хімічної номенклатур. Розширено і поглиблено виклад тем клінічної та фармацевтичної термінології, додано вправи для самостійної роботи. Уміщено цікавий інформативно-пізнавальний матеріал з різних галузей стародавньої медицини.

У підручнику наведено латинські крилаті вислови, засвоєння яких не лише сприятиме вивченню латинської мови, а й допомагатиме наблизитися до розуміння неповторного і мудрого світу античності. Наприкінці подано таблиці латинсько-грецьких суфіксів, а також кінцевих терміноелементів, латинсько-український та українсько-латинський словники, які відображають лексику, використану у вправах.

Для студентів і викладачів медичних закладів вищої освіти.

ЛАТИНСЬКА МОВА

Lingua Latina

ТА ОСНОВИ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Підручник

За редакцією
кандидата філологічних наук,
доцента Л.Ю. СМОЛЬСЬКОЇ

Четверте видання

ЗАТВЕРДЖЕНО

Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів медичних закладів
вищої освіти

ВИДАНО

відповідно до наказу Міністерства охорони
здоров'я України № 502 від 22.06.2010 як
національний підручник для студентів
медичних закладів вищої освіти

Київ

ВСВ «Медицина»

2019

УДК 811.124
ББК 81.2 Латин.-922
Л27

*Затверджено Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів медичних закладів вищої освіти
(лист № 14/18-Г-711 від 28.03.2008)*

Автори:

Л.Ю. Смольська, канд. філол. наук, доц. кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; П.А. Содомора, канд. філол. наук, д-р філософ. наук, доц., зав. кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; Д.Г. Шега, асистент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Львівського медичного інституту; Дз.Ю. Коваль-Гнатів, ст. викладач кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; О.В. Милик, канд. пед. наук, викладач кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; Н.В. Кучумова, канд. пед. наук, доц. кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; Л.О. Червінська, ст. викладач Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; В.Г. Синиця, канд. філол. наук, доц. кафедри іноземних мов ВДНЗУ «Буковинського державного медичного університету»; О.М. Беляєва, канд. пед. наук, доц., зав. кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»; М.І. Гуцол, канд. філол. наук, доц. кафедри мовознавства ДВНЗ «Івано-Франківського національного медичного університету»

Підручник складено з урахуванням вимог Болонської кредитно-модульної системи. Мета його — навчити студента не лише основ латинської граматики, а й медичної термінології (анатомо-гістологічної, фармацевтичної та клінічної). У новому виданні підручника враховано останні зміни і доповнення до міжнародних анатомічної та гістологічної, а також хімічної номенклатур. Розширено і поглиблено виклад тем клінічної та фармацевтичної термінології, додано вправи для самостійної роботи. Уміщено цікавий інформативно-пізнавальний матеріал з різних галузей стародавньої медицини.

У підручнику наведено латинські крилаті вислови, засвоєння яких не лише сприятиме вивченню латинської мови, а й допомагатиме наблизитися до розуміння неповторного і мудрого світу античності. Наприкінці подано таблиці латинсько-грецьких суфіксів, а також кінцевих терміноелементів, латинсько-український та українсько-латинський словники, які відображають лексику, використану у вправах.

Для студентів і викладачів медичних закладів вищої освіти.

Рецензенти:

*Г.Б. Паласюк, канд. філол. наук, доц. кафедри іноземних мов ДВНЗ «Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»;
В.М. Миронова, канд. філол. наук, доц. кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоелліністики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ISBN 978-617-505-756-8

© Л.Ю. Смольська, П.А. Содомора,
Д.Г. Шега, Дз.Ю. Коваль-Гнатів,
О.В. Милик, Н.В. Кучумова,
Л.О. Червінська, В.Г. Синиця,
О.М. Беляєва, М.І. Гуцол, 2008, 2019
© ВСВ «Медицина», оформлення, 2019

ЗМІСТ

Передмова	5
Тема 1. Алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень	7
Тема 2. Довгота і короткість складів. Наголос	16
Тема 3. Поняття «науковий термін». Структура анатомо-гістологічних термінів. Іменник (<i>Nomen substantivum</i>). Граматичні категорії іменника, словникова форма, характеристика відмін. Неузгоджене означення	21
Тема 4. Прикметник (<i>Nomen adjectivum</i>). Граматичні категорії прикметника, поділ на групи, родові закінчення, словникова форма, визначення основи. Узгоджене означення	32
Тема 5. Морфологічна і синтаксична структура багаточленного анатомічного терміна з різними типами означень	42
Тема 6. I відміна іменників (<i>Declinatio prima</i>). Прийменник (<i>Praepositio</i>)	48
Тема 7. II відміна іменників (<i>Declinatio secunda</i>). Іменники чоловічого роду (<i>masculīna</i>). Іменники середнього роду (<i>neutra</i>)	56
Тема 8. Прикметники I–II відмін (<i>Adjectiva declinatiōnum I–II</i>). Дієприкметник минулого часу пасивного стану (<i>Participium perfecti passīvi</i>)	66
Тема 9. III відміна іменників (<i>Declinatio tertia</i>)	77
Тема 10. III відміна іменників (<i>Declinatio tertia</i>). Іменники чоловічого роду (<i>masculīna</i>)	86
Тема 11. III відміна іменників (<i>Declinatio tertia</i>). Іменники жіночого роду (<i>feminīna</i>)	92
Тема 12. III відміна іменників (<i>Declinatio tertia</i>). Іменники середнього роду (<i>neutra</i>)	99
Тема 13. Особливості відмінювання деяких іменників III відміни	105
Тема 14. Прикметники III відміни (<i>Adjectiva declinatiōnis III</i>). Дієприкметник теперішнього часу активного стану (<i>Participium praesentis actīvi</i>)	111
Тема 15. Ступені порівняння прикметників (<i>Gradus comparatiōnis adjectivōrum</i>)	119
Тема 16. IV і V відміни іменників (<i>Declinatio quarta et quinta</i>)	128
Тема 17. Вступ до клінічної термінології. Греко-латинські дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміни	137
Тема 18. Греко-латинські дублети іменників II відміни. Кінцеві терміноелементи II відміни	149
Тема 19. Греко-латинські дублети прикметників I–II відмін. Дієприкметник минулого часу пасивного стану в клінічній термінології	159
Тема 20. Греко-латинські дублети іменників чоловічого роду III відміни	166
Тема 21. Греко-латинські дублети іменників жіночого роду III відміни. Словотворення за допомогою суфіксів	173
Тема 22. Греко-латинські дублети іменників середнього роду III відміни. Кінцеві терміноелементи III відміни. Словотворення за допомогою суфіксів	184

Тема 23. Греко-латинські дублети прикметників III відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану в клінічній термінології	193
Тема 24. Греко-латинські дублети іменників IV–V відмін	200
Тема 25. Латинські та грецькі префікси. Числівники і прислівники у ролі префіксів. Грецькі дублети латинських займенників	209
Тема 26. Переклад діагнозів	226
Тема 27. Дієслово (<i>Verbum</i>). Основні відомості про дієслово. Наказовий спосіб (<i>Modus imperatīvus</i>). Теперішній час дійсного способу активного і пасивного стану (<i>Praesens indicatīvi actīvi et passīvi</i>). Дієслово <i>sum, esse</i>	238
Тема 28. Теперішній час умовного способу активного і пасивного стану (<i>Praesens conjunctīvi actīvi et passīvi</i>). Дієслово <i>fiō, fieri</i>	248
Тема 29. Латинська хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів, солей, вуглеводневих і кислотних радикалів, складних ефірів	254
Тема 30. Словотворчі елементи, які містять інформацію про хімічний склад лікарського засобу. Словотворчі елементи, які вказують на належність лікарського засобу до фармакологічної групи. Словотворчі елементи, які вказують на фармакологічну дію лікарської речовини. Назви рослин у номенклатурі лікарської сировини	263
Тема 31. Рецепт (<i>Receptum</i>). Структура рецепта, його латинська частина	275
Тема 32. Рідкі лікарські форми (<i>Formae medicamentōrum liquidae</i>)	287
Тема 33. М'які лікарські форми (<i>Formae medicamentōrum molles</i>)	301
Тема 34. Тверді лікарські форми (<i>Formae medicamentōrum durae</i>)	310
Додатки	326
Додаток 1. Назви груп лікарських препаратів за їх фармакологічною дією	326
Додаток 2. Грецькі та латинські префікси, корені, суфікси в англійській та латинській медичній термінології	328
Додаток 3. Рецептурні скорочення	377
Додаток 4	387
Додаток 5	388
Латинсько-український словник	390
Українсько-латинський словник	452
Список використаних джерел	469

ПЕРЕДМОВА

Усі науки беруть початок з античності, відповідно й термінологія всіх наук, у тому числі й медицини, складається з грецької і латинської лексики. Відтоді як римляни завоювали Грецію, країну зі значно вищою культурою, у латинській мові з'являється і починає активно функціонувати грецька лексика. Водночас напрацьовується наукова латиномовна термінологія, збагачена словами грецького походження.

Першу спробу впорядкувати латинські анатомічні терміни здійснив Авл Корнелій Цельс (I ст. н.е.), а потім – відомий діяч епохи Відродження Леонардо да Вінчі.

Латинською мовою розмовляло плем'я латинян, яке заселяло одну з частин Апеннінського півострова. Саме тут, на березі річки Тибр у 753 р. н.е. було засновано місто-державу Рим. Латина до I ст. набула надзвичайного поширення: Рим став столицею наймогутнішої держави античного світу, що охоплювала територію від Португалії до Болгарії, Туреччини та Лівії. Найвищого розвитку латинська мова сягнула в часи розквіту Римської імперії (I–II ст.). Золотий вік латинської мови представляють Ціцерон, Цезар, Вергілій, Горацій, Овідій. Саме ці діячі створили так звану класичну латину.

Нині за латинською мовою закріпився постійний епітет «мертва». Однак чи можна називати мертвим те, що завжди давало і дає поживу для найсучаснішого? Адже слова «віртуальність», «мобільність», які належать до наймодернішої лексики, походять саме з латинської мови. Величезна кількість латинізмів наявна в лексиці всіх європейських мов. Найбільше їх, звичайно, у романських мовах (у французькій – 80–90 %, італійській – 70–80 %), а також у мовах германських (наприклад, в англійській їх близько 75 %). Багато слів латинського походження є також в українській мові.

Латинська мова продовжує жити в численних крилатих висловах і прислів'ях, що передаються з покоління в покоління. Цим висловам притаманний глибокий гуманізм, спостережливість, тонка і влучна оцінка реальності, лаконічне й образне узагальнення поступального руху людини по важкій дорозі до самої себе і до вколишньої дійсності. Греко-латинському джерелу світової культури завдячуємо тим, що обидві античні мови, грецька й латинська, і нині є не тільки фундаментом, а й будівельним матеріалом для творення наукової термінології практично всіх наук.

На українських теренах латина відіграла роль наукової і ділової мови ще за часів Галицько-Волинського князівства. У часи правління Данила Романовича (Галицького) латинська мова була в цій державі однією з офіційних мов. Підтвердженням цього є латиномовні грамоти галицько-волинських князів. Інтенсивному поширенню латинської мови в освітній практиці сприяла переорієнтація на західноєвропейські культурні принципи. Не припинявся й розвиток медичних наук. Знахарство з часом поступається лікарському вмінню: досвідчених лікарів потребувало насамперед військо. «Літопис руський» 1078 р. згадує про операцію, зроблену князеві Святославу; у трактаті «Мазі» Євпраксія Мстиславівна систематизувала тогочасні медичні знання. Із документальних джерел довідуємося також про перших лікарів, які жили у Львові – монаха Бенедикта, Василя Русина, врешті, й про першого з відомих докторів медицини – Юрія Дрогобича, професора Болонського і Краківського університетів.

Термінологія, що її використовують у медицині, є однією із найрозгалуженіших і найпоширеніших. І це зрозуміло, адже медицина належить до найдавніших наук.

Найбільшою перешкодою, що постає на шляху активного оволодіння медичною термінологією, є механічне та пасивне запам'ятовування термінів. Навчитися усвідомлено користуватися термінологією можна лише завдяки поступовій, наполегливій і систематичній праці. Важливим етапом навчання є вміння поєднувати граматичні знання, передусім у межах латинських іменників та прикметників, з вивченням і самостійним утворенням того чи того терміна, розумінням значення словотворчих елементів – латинських і грецьких коренів, суфіксів, префіксів.

П.А. Содомора

*канд. філол. наук, доцент
Львівського національного
медичного університету
імені Данила Галицького*

ТЕМА 4

**Прикметник (*Nomen adjectivum*).
Граматичні категорії прикметника,
поділ на групи, родові закінчення,
словникова форма, визначення основи.
Узгоджене означення**

МЕТА

- знати граматичні категорії прикметника
- знати словникову форму прикметника
- уміти визначати основу прикметників
- навчитися перекладати терміни з узгодженим означенням

§ 15. Граматичні категорії прикметника

У латинській мові прикметники поділяють на дві групи: перша група – прикметники I–II відмін; друга група – прикметники III відміни.

Прикметники I–II відмін (першої групи) мають такі ж закінчення, як іменники I–II відмін:

Рід (Genus)	Закінчення	Приклади
masculinum (m)	<i>-us, -er</i>	<i>profund-us</i> – глибокий <i>rub-er</i> – червоний
femininum (f)	<i>-a</i>	<i>profund-a</i> – глибока <i>rubr-a</i> – червона
neutrum (n)	<i>-um</i>	<i>profund-um</i> – глибоке <i>rubr-um</i> – червоне

Словникова форма прикметника складається з *Nom. sing.* чоловічого роду та закінчення жіночого і середнього роду: *profundus, a, um* – глибокий, а, е; *ruber, bra, brum* – червоний, а, е.

Прикметники жіночого роду відмінюються за I відміною іменників, а чоловічого і середнього – за II відміною.

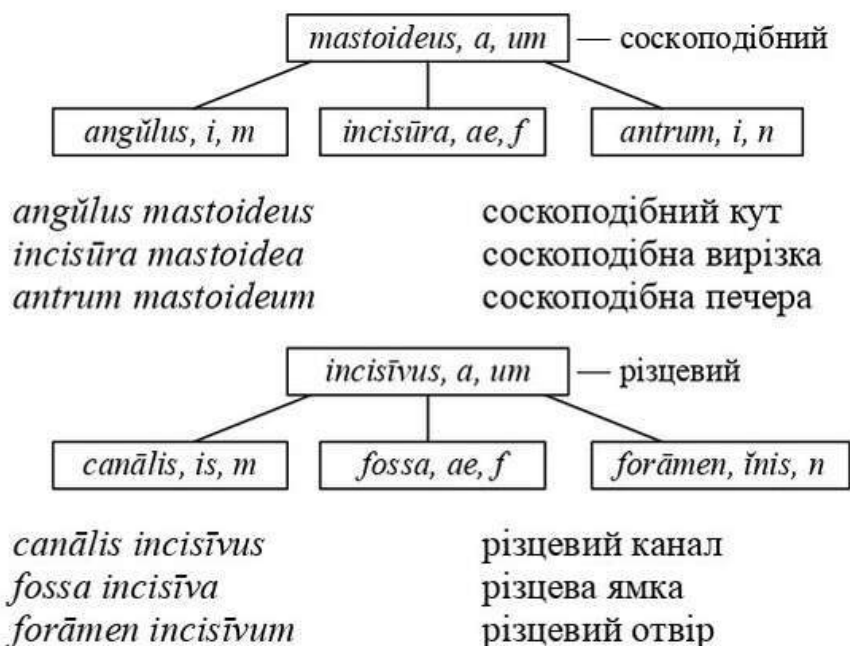
Прикметник узгоджується з іменником у роді, числі та відмінку. У латинській мові прикметник ставлять після іменника. Основу прикметника визначають за жіночим родом відкиданням закінчення **-a**, напр.: *profund-*, *rubr-*.

Схема узгодженого означення *Sn An*

Sn – *Substantivum Nom.*

An – *Adjectivum Nom.*

Наприклад:

Запам'ятайте

Найуживаніші прикметники I–II відмін в анатомічній термінології

<i>spongiōsus, a, um</i>	губчастий
<i>nutricius, a, um</i>	живильний
<i>ischiadīcus, a, um</i>	сідничний
<i>rotundus, a, um</i>	круглий
<i>mediānus, a, um</i>	серединний
<i>dexter, tra, trum</i>	правий
<i>sinister, tra, trum</i>	лівий
<i>intermedius, a, um</i>	проміжний
<i>coccygeus, a, um</i>	куприковий
<i>externus, a, um</i>	зовнішній
<i>internus, a, um</i>	внутрішній
<i>profundus, a, um</i>	глибокий
<i>carotīcus, a, um</i>	сонний

Запам'ятайте

<i>epigastricus, a, um</i>	надчеревний
<i>mastoideus, a, um</i>	соскоподібний
<i>zygomaticus, a, um</i>	вличний
<i>pterygoideus, a, um</i>	крилоподібний
<i>petrosus, a, um</i>	кам'янистий
<i>sphenopetrosus, a, um</i>	кино-кам'янистий
<i>obturatorius, a, um</i>	затильний
<i>osseus, a, um</i>	кістковий
<i>palatinus, a, um</i>	піднебінний
<i>incisivus, a, um</i>	різцевий
<i>sigmoideus, a, um</i>	сигмоподібний
<i>squamosus, a, um</i>	лусковий, лускатий

§ 16. Прикметники III відміни

Прикметники III відміни поділяють на три підгрупи:

- Прикметники з **трьома** родовими закінченнями (ця група прикметників в анатомо-гістологічній номенклатурі майже не трапляється):

Рід (<i>Genus</i>)	Закінчення	Приклади
masculinum	-er	<i>puter</i> – гнилий <i>acer</i> – гострий
femininum	-is	<i>putris</i> – гнила <i>acris</i> – гостра
neutrum	-e	<i>putre</i> – гниле <i>acre</i> – гостре

Основу прикметників з трьома родовими закінченнями визначають за жіночим родом відкиданням закінчення *-is*: *putr-*, *acr-*.

- Прикметники з **двома** родовими закінченнями:

Рід (<i>Genus</i>)	Закінчення	Приклади
masculinum	-is	<i>frontālis</i> – лобовий, а <i>sublinguālis</i> – під'язиковий, а <i>dentālis</i> – зубний, а
femininum		
neutrum	-e	<i>frontāle</i> – лобове <i>sublinguāle</i> – під'язикове <i>dentāle</i> – зубне

Прикметники з двома родовими закінченнями найчастіше вживають в анатомічній номенклатурі. Словникова форма прикметника з двома закінченнями складається з **Nom. sing.** чоловічого і жіночого роду та закінчення середнього роду, напр.: *frontālis, e* – лобовий.

<i>sinus frontālis</i>	лобова пазуха
<i>crista frontālis</i>	лобовий гребінь
<i>os frontāle</i>	лобова кістка

Основу прикметників з двома родовими закінченнями визначають за чоловічим або жіночим родом відкиданням закінчення **-is**, напр.: *frontāl-*, *dentāl-*.

- Прикметники з одним спільним для трьох родів закінченням – **-r**, **-s**, **-x**:

Рід (Genus)	Закінчення		Приклади
	Nom.sing.	Gen.sing.	
masculinum	-r	-ris	<i>par, paris</i> – рівний, а, е <i>teres, ětis</i> – круглий, а, е <i>simplex, ĩcis</i> – простий, а, е
femininum	-s	-tis	
neutrum	-x	-ĭcis	

Прикметники з одним родовим закінченням записують у словнику в **Nom. sing.** і **Gen. sing.** Основу визначають за **Gen. sing.**, як в іменниках, напр.: *terĕt-*, *simplĭc-*.

Дієприкметники теперішнього часу активного стану (*Participium praesentis actīvi*) мають одне спільне закінчення для трьох родів, записують їх у словнику так само, як прикметники III відміни з одним родовим закінченням типу *recens, ntis* – свіжий:

<i>communĭcans, ntis</i>	сполучний
<i>ascendens, ntis</i>	висхідний
<i>promĭnens, ntis</i>	виступний

Дієприкметники теперішнього часу активного стану узгоджуються з іменниками в роді, числі та відмінку і стоять після іменника:

<i>ramus communĭcans</i>	сполучна гілка
<i>aorta ascendens</i>	висхідна аорта
<i>vas promĭnens</i>	виступна судина

В анатомічній термінології прикметники вищого ступеня порівняння із суфіксами **-ior (m, f)**, **-ius (n)** у **Nom. sing.**, **-ōris** у **Gen. sing.** перекладають звичайним ступенем:

<i>anterior, ius</i>	передній	<i>inferior, ius</i>	нижній
<i>posterior, ius</i>	задній	<i>major, majus</i>	великий
<i>superior, ius</i>	верхній	<i>minor, minus</i>	малий

Наприклад:

<i>fonticūlus anterior</i>	переднє тім'ячко	<i>ala major</i>	велике крило
<i>facies posterior</i>	задня поверхня	<i>forāmen superius</i>	верхній отвір
<i>paries superior</i>	верхня стінка	<i>ligamentum inferius</i>	нижня зв'язка
<i>ramus inferior</i>	нижня гілка	<i>tubercūlum majus</i>	великий горбок
<i>trochanter major</i>	великий вертлюг	<i>cornu anterius</i>	передній ріг

Запам'ятайте

**Найуживаніші прикметники III відміни
в анатомічній термінології**

<i>articulāris, e</i>	суглобовий
<i>teres, ětis</i>	круглий
<i>commūnis, e</i>	загальний, спільний
<i>tenuis, e; gracīlis, e</i>	тонкий
<i>pectorālis, e</i>	грудний
<i>ethmoidālis, e</i>	решітчастий
<i>horizontālis, e</i>	горизонтальний, поземний
<i>coronālis, e</i>	вінцевий
<i>mediālis, e</i>	присередній, медіальний
<i>laterālis, e</i>	бічний, латеральний
<i>sphenoidālis, e</i>	клиноподібний
<i>frontālis, e</i>	лобовий
<i>occipitālis, e</i>	потиличний
<i>craniālis, e</i>	черепний, краніальний
<i>apicālis, e</i>	верхівковий
<i>basālis, e; basilāris, e</i>	основний
<i>longitudinālis, e</i>	поздовжній
<i>vertebrālis, e</i>	хребцевий, хребтовий
<i>mollis, e</i>	м'який
<i>proximālis, e</i>	ближній, проксимальний

Запам'ятайте

**Дієприкметники теперішнього часу активного стану
в анатомічній термінології**

<i>permanens, ntis</i>	постійний
<i>ascendens, ntis</i>	висхідний
<i>descendens, ntis</i>	низхідний

Запам'ятайте

<i>communīcans, ntis</i>	сполучний
<i>recurrens, ntis</i>	поворотний
<i>reuniens, ntis</i>	сполучний
<i>sepārans, ntis</i>	окремий, відокремлений
<i>nutriens, ntis</i>	живильний
<i>perforans, ntis</i>	пронизний
<i>retīnens, ntis</i>	утримувальний
<i>fluctuans, ntis</i>	коливний
<i>oppōnens, ntis</i>	протиставний
<i>limitans, ntis</i>	обмежувальний
<i>effērens, ntis</i>	виносний

§ 17. Синонімія прикметників

В анатомічній термінології трапляються визначення-синоніми, які виражаються різними прикметниками залежно від іменників, з якими їх уживають. Наприклад, прикметник «**крижовий**» перекладається як *sacer, cra, crum* і *sacrālis, e*:

<i>os sacrum</i>	крижова кістка
<i>vertebra sacrālis</i>	крижовий хребець

Термін «**під'язиковий**» виражається трьома прикметниками: *hyoideus, a, um*; *hypoglossus, a, um* і *sublinguālis, e*:

<i>os hyoideum</i>	під'язикова кістка
<i>muscūlus hypoglossus</i>	під'язиковий м'яз
<i>glandūla sublinguālis</i>	під'язикова залоза

Прикметник *sublinguālis, e* вживають з усіма іменниками, крім *os*.

Термін «**поперечний**» в анатомічній термінології можна перекладати як *transversus, a, um*; *transversālis, e* і *transversarius, a, um*:

<i>arcus transversus</i>	поперечна дуга
<i>planum transversāle</i>	поперечна площина
<i>forāmen transversarium</i>	поперечний отвір (стосується шийних хребців)

Термін «**тонкий**» перекладають як *tenuis, e* і *gracīlis, e*:

<i>muscūlus gracīlis</i>	тонкий м'яз
<i>intestīnum tenue</i>	тонка кишка

Завдання для самоконтролю

- Словникова форма прикметника складається з _____
- Прикметники із закінченнями *-us, -a, -um* відмінюють за _____
- Якщо прикметник чоловічого роду має закінчення *-is*, то середній рід має закінчення _____
- Прикметники на *-er, -is, -e* належать до _____

Вправи

I. Доповнити словникову форму прикметників I–II відміни, перекласти українською мовою:

<i>nutricius</i>	<i>squamōsus</i>	<i>liber</i>
<i>rotundus</i>	<i>cardiācus</i>	<i>lacteus</i>
<i>dexter</i>	<i>arcuātus</i>	<i>scaphoideus</i>
<i>iliācus</i>	<i>flavus</i>	<i>hypoglossus</i>
<i>spinōsus</i>	<i>oblīquus</i>	<i>canīnus</i>
<i>enameleus</i>	<i>sacer</i>	<i>accessorius</i>

II. Дописати потрібну форму прикметників III відміни і дієприкметників теперішнього часу активного стану, перекласти українською мовою:

..., <i>distāle</i>	<i>ulnāris, ...</i>	..., <i>pr(a)emolāre</i>
<i>centrālis, ...</i>	..., <i>mentāle</i>	..., <i>simplīcis</i>
<i>molāris, ...</i>	<i>biceps, ...</i>	<i>perfōrans, ...</i>
<i>proximālis, ...</i>	..., <i>impāris</i>	..., <i>communicantis</i>
<i>caudālis, ...</i>	<i>musculāris, ...</i>	..., <i>limitantis</i>
..., <i>basilāre</i>	..., <i>parietāle</i>	..., <i>efferentis</i>
..., <i>superficiāle</i>	..., <i>tricipītis</i>	<i>descendens, ...</i>

III. Узгодити прикметники з іменниками, перекласти українською мовою:

<i>arcus, us, m</i>	}	<i>zygomatīcus, a, um</i>
<i>os, ossis, n</i>		
<i>regio, ōnis, f</i>		
<i>canālis, is, m</i>	}	<i>obturatorius, a, um</i>
<i>crista, ae, f</i>		
<i>sulcus, i, m</i>		
<i>tubercūlum, i, n</i>		
<i>hamūlus, i, m</i>	}	<i>pterygoideus, a, um</i>
<i>canālis, is, m</i>		
<i>incisūra, ae, f</i>		

<i>processus, us, m</i> <i>cellūla, ae, f</i> <i>margo, ĩnis, m</i> <i>forāmen, ĩnis, n</i>		<i>mastoideus, a, um</i>	<i>fossa, ae, f</i> <i>processus, us, m</i> <i>tubercūlum, i, n</i>		<i>jugulāris, e</i>
<i>tuber, ěris, n</i> <i>nervus, i, m</i> <i>incisūra, ae, f</i>		<i>ischiadīcus, a, um</i>	<i>tuber, ěris, n</i> <i>os, ossis, n</i> <i>crista, ae, f</i> <i>sinus, us, m</i>		<i>frontālis, e</i>
<i>processus, us, m</i> <i>cornu, us, n</i> <i>vertēbra, ae, f</i>		<i>coccygeus, a, um</i>	<i>cellūla, ae, f</i> <i>os, ossis, n</i> <i>labyrinthus, i, m</i> <i>infundibūlum, i, n</i>		<i>ethmoidālis, e</i>
<i>rostrum, i, n</i> <i>crista, ae, f</i> <i>sinus, us, m</i> <i>os, ossis, n</i>		<i>sphenoidālis, e</i>	<i>cartilāgo, ĩnis, f</i> <i>discus, i, m</i> <i>capsūla, ae, f</i> <i>labrum, i, n</i> <i>cavitas, ātis, f</i>		<i>articulāris, e</i>

IV. Узгодити дієприкметники теперішнього часу активного стану з іменниками, перекласти українською мовою:

<i>ramus, i, m (communīcans, ntis)</i>	<i>dens, dentis, m (permānens, ntis)</i>
<i>arteria, ae, f (communīcans, ntis)</i>	<i>funicūlus, i, m (sepārans, ntis)</i>
<i>colon, i, n (ascendens, ntis)</i>	<i>arteria, ae, f (perfōrans, ntis)</i>

V. Перекласти прикметники українською мовою з урахуванням слів, поданих у дужках:

spina nasālis (передня)
forāmen palatīnum (малий)
crista tubercūli (великого) *et cristam tubercūli* (малого)
ligamentum capitūli fibūlae (передня) *et (задня)*
vagīna muscūli tibiālis (заднього)
tubercūlum (великий) *et (малий) humĕri*

VI. Перекласти латинською мовою:

м'яз		поперечний		відвідний
		глибокий		додатковий
		протиставний		вушний
		довгий		середній
		внутрішній		шкірний
		короткий		лобовий
		круглий		під'язиковий
		косий		
		затульний		

Вправи для самостійної роботи

1. Додати відсутній рід прикметників I–II відмін, перекласти українською мовою:

..., <i>interna</i> , ...	<i>supraspinātus</i> , ...,, ..., <i>sinistrum</i>
..., <i>nigra</i> , ...	<i>epigastricus</i> , ..., ...	<i>thoracicus</i> , ..., ...
..., <i>styloidea</i> , ...	<i>griseus</i> , ...,, ..., <i>cribrōsum</i>
..., <i>angusta</i> ,, <i>lacēra</i> ,, <i>hyoidea</i> , ...
<i>petrōsus</i> , ..., ...	<i>profundus</i> , ...,, ..., <i>iliācum</i>
..., ..., <i>album</i>	..., ..., <i>aspērūm</i>	..., <i>xiphoidea</i> , ...

2. Доповнити словникову форму прикметників III відміни і дієприкметників теперішнього часу активного стану, перекласти українською мовою:

<i>teres</i> , ...	<i>fibulāris</i> , ...	<i>axillāris</i> , ...
<i>ventrālis</i> , ...	<i>rostrālis</i> , ...	<i>temporālis</i> , ...
<i>craniālis</i> , ...	<i>inferior</i> , ...	<i>permanens</i> , ...
<i>basālis</i> , ...	<i>apicālis</i> , ...	<i>ascendens</i> , ...
<i>palmāris</i> , ...	<i>acer</i> , ..., ...	<i>recurrens</i> , ...
<i>biceps</i> , ...	<i>horizontālis</i> , ...	<i>sepārans</i> , ...
<i>par</i> , ...	<i>sublinguālis</i> , ...	<i>fluctuans</i> , ...
<i>posterior</i> , ...	<i>major</i> , ...	<i>nutriens</i> , ...

3. Дописати закінчення в узгодженому означенні, перекласти українською мовою:

<i>anūlus tympanīc...</i>	<i>ganglion pelvīc...</i>
<i>spina tympanīc...</i>	<i>ganglion ciliār...</i>

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ